

Forfatning — er den eneste Grundlov i Verden, der giver Regeringen en fakultativ Ret til at afskedige Dommere over en vis Alder uden Tab af Indtægter, og at ingen af de mange Forfatninger, der hjemler eller paabyder Indførelse af en obligatorisk Aldersgrænse for Dommere, fastsætter nogen saadan fakultativ Ret for Regeringen til at afskedige Dommere over en vis Alder ved Siden af. Dette viser klart, at man ikke har fundet Indførelsen af en obligatorisk Aldersgrænse for Dommere forenelig med en fakultativ Ret for Regeringen til Afskedigelse af Dommere over en vis Alder. Men omvendt fremgaar deraf ogsaa klart, at den gældende fakultative Afskedigelsesret efter vor Grundlovs § 71 ikke er naturligt forenelig med Indførelse af en obligatorisk Aldersgrænse ved Siden af.

Og en endnu vigtigere Ting bliver indlysende ved nærmere Undersøgelse, nemlig at selv ved en Grundlovsændring kan der ikke indføres en ny Regel i vor Grundlovs § 71, hvorefter der ved Lov kan indføres en obligatorisk Aldersgrænse for Dommere, uden at den nugældende Regel om, at Dommere over 65 Aar kan afskediges uden Tab af Indtægter, maa ændres eller helt ophæves. Thi hvis der i vor nuværende Grundlovs § 71 efter andet Punktum indføjes en ny Sætning, lydende f. Eks. som i den hollandske Grundlov af 1922: „Det kan dog ved Lov bestemmes, at de ved Opnaaelse af en bestemt Alder kan pensioneres“, saa kan det nugældende tredje Punktum i § 71: „Dog kan den Dommere, der har fyldt sit 65de Aar, afskediges, men uden Tab af Indtægter“ jo ikke blive staaende uforandret. Paa Dommere over den i Aldersgrænseloven fastsatte Alder vil den fakultative Afskedigelsesret jo ikke kunne anvendes. Skulde den alligevel bevares, maatte Regelen ændres saaledes, at Dommere, som var under den obligatoriske Aldersgrænse, men over 65 Aar, kunde afskediges, men uden Tab af Indtægter. Men en saadan ændret Regels Bibeholdelse vilde sikkert ingen finde heldig, da den, som paavist, kunde føre til Begunstigelse af nogle Dommere fremfor andre, og en saadan fakultativ Afskedigelsesret ved Siden af den obligatoriske er jo heller ikke hjemlet i noget Land. Den nugældende Regel i Grundlovens § 71, sidste Punktum, maatte altsaa utvivlsomt slettes, saa meget mere, som den jo vilde blive berøvet ethvert Indhold, hvis den obligatoriske Aldersgrænse, som det delvis er sket i flere Lande, sattes til 65 Aar.

Det vil altsaa ses, at selv ved en Grundlovsforandring vilde Indførelsen af en obligatorisk Aldersgrænse ikke kunne indføres, uden at der baade formelt og reelt skete en Ændring af det sidste Punktum i Grundlovens § 71. Men dette vil atter sige, at ogsaa Indførelsen af en obligatorisk Aldersgrænse ved almindelig Lov, saa længe Grundlovens § 71 endnu bestaar uændret, vilde komme baade formelt og reelt i Strid med Grundlovens § 71 og faktisk fortrænge dennes Regel i sidste Punktum. Men en saadan Ændring kan efter vor Grundlov kun gyldigt ske ved formel Grundlovsændring og ikke ved almindelig Lov.

Naar Professor Andersen endelig S. 185 vil opstille en Sondring mellem en „ren Tidsgrense“ og en „Egnethedsgrense“ og derpaa, saa vidt jeg forstaa ham, støtter, at vel en ny „ren Tidsgrense“ vil være grundlovsstridig, men en „Egnethedsgrense“ derimod grundlovsmaessig, saa kan jeg ikke anerkende, at en saadan Sondring praktisk set overhovedet kan opstilles. Thi paa den ene Side er i Virkeligheden enhver Aldersgrænse, hvor man end vil sætte den, ved 60, 65, 70, 75 eller 80 Aar, en mer eller mindre vilkaarlig „Tidsgrense“. Og paa den anden Side, hvor lavt man end vil sætte Aldersgrænsen, er den dog altid mer eller mindre en „Egnethedsgrense“, det vil sige bygget paa den Opfattelse, at Mænd over den Aldersgrænse gennemsnitlig ikke vil være eller i alt Fald ofte ikke vil være egnede til at blive ved at fungere som Dommere. Til Belysning af dette skal jeg atter anføre den islandske Justitsministers Lovforslag af 1930 og 31. Thi naar Aldersgrænsen for den islandske Højesterets Medlemmer her sattes saa ualmindelig lavt, lavere end noget andetsteds i Verden kendt, nemlig til 60 Aar, saa skete dette naturligvis ikke for at fastsætte en rent vilkaarlig „Tidsgrense“, men fordi 60 Aars Alderen paa Island mentes at være den passende „Egnethedsgrense“ for Højesteretsdommere. Til Begrundelse af 60 Aars Grænsen anførtes det, nemlig i Lovforslagets Motiver, at der „i det islandske Folkeliv og Erhvervsliv foregaar saa kolossale Forandringer, at alderstegne Mænd har vanskeligt ved at følge med, især naar de som Dommere staar fjernt fra hele Handels- og Forretningslivet“.

Men ganske paa samme Maade forholder det sig i Virkeligheden med den 65 Aars Aldersgrænse, som Grundlovens § 71 fastsætter. Denne Grænse var i Grundlovsforslaget i 1849 oprindelig sat til 70 Aar, og ingen vilde da sikkert bestride, at her ikke var Tale blot om en helt vilkaarligt valgt „ren Tidsgrense“, men at det tillige i hvert Fald delvis